

Nr 98.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående försäljning av de statliga lagerhusen till Svenska spannmålsaktiebolaget, given Stockholms slott den 27 februari 1948.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF.

Per Edvin Sköld.

Utdrag av protokollet över jordbruksärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 27 februari 1948.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, QUENSEL, GJÖRES, DANIELSON, VOUGT, ZETTERBERG, NILSSON, STRÄNG, ERICSSON, WEIJNE, KOCK.

Efter gemensam beredning med cheferna för finans- och folkhushållningsdepartementen anmäler chefen för jordbruksdepartementet, statsrådet Sköld, fråga om försäljning av de statliga lagerhusen till Svenska spannmålsaktiebolaget och anför därvid följande.

De vid 1947 års riksdag fattade besluten rörande riktlinjerna för den framtida jordbrukspolitiken innebära bland annat, att statens lagerhus- och fryshusstyreelse skall upphöra och förvaltningen av de statliga lagerhusen överföras till Svenska spannmålsaktiebolaget genom försäljning av lagerhusen till detta bolag.

Genom beslut den 18 juli 1947 uppdrog Kungl. Maj:t åt statens lagerhus- och fryshusstyrelse att uppgöra och till Kungl. Maj:t inkomma med förslag till de villkor, på vilka en försäljning av de statliga lagerhusen borde ske.

Med skrivelse den 16 december 1947 har *statens lagerhus- och fryshusstyrelse* avgivit förslag till avtal mellan styrelsen och spannmålsbolaget rörande överlåtelse av ifrågavarande lagerhus. Avtalsförslaget innebär i huvudsak följande.

Bolaget övertager från och med den 1 juli 1948 den av styrelsen bedrivna lagerhusrörelsen med därtill hörande tillgångar och skulder mot en köpeskilling av 1 021 000 kronor. I överlåtelsen ingå dock icke kontanta medel, bankfordringar eller andra å tillträdesdagen förfallna fordringar. Utöver köpeskillingen skall bolaget lämna styrelsen ersättning för de kostnader, som styrelsen före nyssnämnda dag kan ha nödgats utgiva med anledning av ett med Aktiebolaget Svenska fläkfabriken träffat avtal om leverans och installation av torkanläggningar i de styrelsen tillhöriga lagerhusen i Tomelilla och Linköping för en kostnad av 71 600 kronor ävensom på grund härav med andra firmor träffade avtal om byggnadsarbeten och installationer.

Å tillträdesdagen överlämnar styrelsen till bolaget samtliga handlingar rörande fastigheterna samt av styrelsen träffade, gällande avtal, som skola vara överlätna å bolaget, ävensom övriga handlingar som erfordras för den fortsatta rörelsen.

Lagfartskostnader och övriga med överlåtelsen förenade kostnader skall bolaget ensamt vidkännas.

Inspektören för statens spannmålslagerhus samt vid lagerhusen anställda föreståndare och dessa underställd, fast anställd personal skola från och med den 1 juli 1948 inträda i bolagets tjänst. Bolaget förbinder sig att bereda dessa minst samma förmåner, inklusive pension, som de för närvarande åtnjuta, under förutsättning att bolaget för sina pensionsåtaganden av statsmedel erhåller ersättning, som motsvarar av vederbörande pensionstagare under tiden före den 1 juli 1948 intjänad pension.

I sin förenämnda skrivelse har styrelsen anfört, att avtalsförslaget uppgjorts efter förhandlingar med spannmålsbolaget. Vad anginge köpeskillingens storlek motsvarade densamma sammanlagda beloppet av lagerhusens taxeringsvärden. Då värdet av de lösa inventarierna vore relativt litet, har styrelsen icke ansett sig böra föreslå att särskild ersättning för dessa skulle utgå.

Styrelsen har förutsatt, att inspektören för spannmålslagerhusen F. Boman och e. o. kansliskrivaren Lilly Holm icke skulle övergå i spannmålsbolagets tjänst. I särskild framställning till Kungl. Maj:t hade styrelsen därför hemställt om beredande av pension åt dessa. Vid förhandlingarna med spannmålsbolaget hade emellertid framgått, att bolaget önskade biträde av Boman med övervakande av lagerhusrörelsen under den första tiden efter bolagets förvärv av anläggningarna. Då Boman endast hade kort tid kvar till pensionsåldern, har styrelsen dock ansett det riktigast, att Boman erhöle pension direkt av staten och icke av spannmålsaktiebolaget.

I ärendet ha infordrade remissutlåtanden avgivits den 9 januari 1948 av statskontoret och den 23 januari 1948 av riksräkenskapsverket.

Statskontoret har erinrat, att det hos riksgäldskontoret å fonden för sta-

tens lagerhus bokförda värdet av de under fryshusstyrelsens förvaltning stående lagerhusen för närvarande utgjorde 1 231 175 kronor 99 öre. För den händelse köpeskillingen skulle understiga lagerhusens å fonden upptagna värde vid tillträdesdagen måste, för avskrivning av skillnadsbeloppet, medel tagas i anspråk från fonden för oreglerade kapitalmedelsförluster. Med hänsyn härtill har statskontoret förordat, att försäljningspriset för lagerhusen skulle fastställas till ett belopp som motsvarade dessas bokföringsvärden. Då förvärvet av lagerhusen innebure en kapitalinvestering har ämbetsverket icke ansett lämpligt, att spannmålsbolaget anlitate driftmedel för förvärvet. I stället syntes för ändamålet böra beviljas ett lån ur fonden för låneunderstöd.

Riksräkenskapsverket har anfört följande.

De under statens lagerhus- och fryshusstyrelsens förvaltning stående spannmålslagerhusen äro för närvarande bokförda till ett värde av 1 231 175 kronor 99 öre å fonden för anordnande av spannmålslagerhus och kylhus. Angivna belopp innefattar emellertid även de medel om tillhoppa 187 000 kronor, som lagerhus- och fryshusstyrelsen under budgetåret 1946/47 lyft från ett för detta budgetår beviljat investeringsanslag till utbyggnad av torkanläggningarna vid lagerhusen i Linköping, Tomelilla och Klagstorp. Enligt det upprättade förslaget till avtal rörande försäljningen skall lagerhus- och fryshusstyrelsen jämte köpeskillingen erhålla ersättning för alla kostnader för torkanläggningarna vid lagerhusen i Linköping och Tomelilla. Vidare har riksräkenskapsverket inhämtat, att lagerhus- och fryshusstyrelsen icke vidtagit och ej heller kommer att vidtaga några åtgärder i avseende å utbyggnaden av den planerade torkanläggningen vid lagerhuset i Klagstorp.

Av det anförda framgår, att man vid beräkningen av det belopp, varmed den i avtalsförslaget till 1 021 000 kronor angivna köpeskillingen för spannmålslagerhusen understiger dessas bokföringsvärde, endast har att ta hänsyn till det vid ingången av budgetåret 1946/47 redovisade bokföringsvärdet å 1 044 175 kronor 99 öre, och att alltså den kapitalmedelsförlust, som vid ett godkännande av avtalsförslaget åsamkas statsverket, endast uppgår till 23 175 kronor 99 öre. Riksräkenskapsverket har för sin del ej funnit anledning påkalla någon ändring i avseende å den i avtalsförslaget upptagna köpeskillingen, vilken motsvarar nuvarande taxeringsvärde, utan föreslår i stället, att det belopp, varmed den föreslagna köpeskillingen understiger bokföringsvärdet per den 1 juli 1946, får avskrivas medelst anlitage av fonden för oreglerade kapitalmedelsförluster.

I anledning av vad statskontoret anfört rörande behovet för spannmålsbolaget av ett lån från fonden för låneunderstöd för finansiering av ifrågasvarande köp, må framhållas, att bolaget förutom aktiekapitalet och en rörlig kredit hos riksbanken å 80 miljoner kronor disponerar medel å sammanlagt 50 miljoner kronor, som ställts till dess förfogande i form av lån från fonden för låneunderstöd, samt att från bolaget under hand meddelats, att de medel, som sålunda stå till dess förfogande, lämna tillgång till finansiering av den investering, som förvärvet av spannmålslagerhusen innefattar.

Departementschefen. Såsom av den föregående redogörelsen framgår fattades vid föregående års riksdag principbeslut om att statens lagerhus- och fryshusstyrelse skulle avecklas och de under styrelsens förvaltning stående lagerhusen försäljas till Svenska spannmålsaktiebolaget. Därvid förutsattes,

att försäljningen skulle ske å sådan tid, att fryshusstyrelsens verksamhet skulle kunna upphöra senast vid utgången av innevarande budgetår. Vad av fryshusstyrelsen föreslagits rörande de villkor, på vilka ifrågavarande överlåtelse bör ske, anser jag kunna i huvudsak godtagas. Jag vill sålunda förorda, att försäljningen av de under styrelsens förvaltning stående fastigheterna sker från och med den 1 juli 1948. Vad angår köpeskillingens storlek vill jag biträda fryshusstyrelsens av riksräkenskapsverket tillstyrkta förslag, att densamma bestämmas till ett belopp, som motsvarar fastigheternas sammanlagda taxeringsvärden, eller till 1 021 000 kronor. Då emellertid dessa fastigheters bokförda värden uppgå till högre belopp, kommer statsverket därigenom att åsamkas en kapitalförlust av i runt tal 23 175 kronor. Denna förlust synes böra få avskrivas medelst anlitande av fonden för oreglerade kapitalmedelsförluster.

I enlighet med vad i avtalsförslaget förutsatts synes den vid lagerhusen fast anställda personalen från och med den 1 juli 1948 böra överföras i spannmålsbolagets tjänst. Bolaget skall vara skyldigt att bereda personalen minst samma avlöningsförmåner som de för närvarande åtnjuta. Givetvis bör därvid tillses att anställningshavare, som överflyttas, icke komma i ett försämrat läge beträffande rätten till pension. Jag vill i detta hänseende föreslå, att anställningshavare, underkastade 1947 års tjänste- och familjepensionsreglementen för arbetare må även efter övergång i spannmålsbolagets tjänst vara bibehållna vid sin pensionsrätt enligt dessa reglementen. Vid sådant förhållande torde böra föreskrivas, att bolaget till statsverket inbetalar ersättning motsvarande av vederbörande anställningshavare under tjänstgöring hos bolaget intjänad pension. Närmare bestämmelser i ämnet torde senare böra få meddelas av Kungl. Maj:t.

Vid uppgörandet av ifrågavarande avtalsförslag har fryshusstyrelsen förutsatt, att inspektören för statens lagerhus F. Boman och e. o. kansliskrivarer Lilly Holm icke skola övergå i spannmålsbolagets tjänst. I anslutning härtill har styrelsen inkommit med framställning om pensionering av nämnda befattningshavare. Enligt vad jag inhämtat torde chefen för finansdepartementet inom den närmaste tiden föreslå Kungl. Maj:t att för riksdagen framlägga förslag rörande pension åt Boman från och med den 1 juli 1948. Däremot torde beträffande Holm, som uppnår pensionsåldern den 31 mars 1952, böra övervägas, huruvida hon icke kan beredas lämplig sysselsättning i annat statligt verk.

Därest riksdagen bifaller vad jag i det föregående förordat, torde det böra få ankomma på Kungl. Maj:t att fastställa avtal mellan fryshusstyrelsen och spannmålsbolaget om överlåtelse av ifrågavarande fastigheter.

Då enligt vad i ärendet upplysts till spannmålsbolagets förfogande stående medel synas föreslå för finansiering av ifrågavarande inköp, torde medel härför i detta sammanhang icke böra äskas av riksdagen.

Under åberopande av det anförda hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att de under statens lagerhus- och fryshusstyrelsens förvaltning stående fastigheterna må i huvudsaklig överensstämmelse med de av mig uppdragna riktlinjerna försäljas till Svenska spannmålsaktiebolaget för en köpeskilling av 1 021 000 kronor samt att Kungl. Maj:t må vidtaga i samband därmed erforderliga åtgärder.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan lämnar Hans Maj:t Konungen bifall och förordnar, att proposition av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, skall avlåtas till riksdagen.

Ur protokollet:
Benno Gårdsten.
